

**Pri použití akejkol'vek časti tejto
prezentácie uvádzajte zdroj**

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Mgr. Lýdia Brichtová

Konferencia SocioFóra 25. júna 2008 v Košiciach

Opatrovateľská služba

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

február 2008

Definícia opatrovateľskej služby (OS)

V súlade s ustanovením § 15 zákona č.195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci opatrovateľskú službu možno poskytovať (v byte alebo v zariadení opatrovateľskej služby)

- občanovi, ktorý pre svoj **nepriaznivý zdravotný stav** potrebuje pomoc inej osoby pri zabezpečovaní
  - nevyhnutných životných úkonov
  - nevyhnutných prácach v domácnosti
  - kontaktu so spoločenským prostredím, najmä sprievodom, tlmočením v posunkovej reči pre nepočujúce osoby a predčítaním
- matke, ktorej sa narodili tri deti a viac detí alebo opakovane v priebehu dvoch rokov dvojčatá

- diet'at'u do skončenia povinnej školskej dochádzky, ak osobnú, celodennú a riadnu starostlivosť nemôžu poskytovať alebo zabezpečiť rodičia alebo náhradní rodičia a to z dôvodu:
  - choroby, úrazu, kúpeľnej liečby alebo úmrtia rodiča alebo náhrad. rodiča
  - pôrodu matky alebo náhradnej matky
  - nástupu do práce po vyčerpaní podpory pri ošetrovaní člena rodiny, ak ide o slobodnú/ rozvedenú/ ovdovenú ženu alebo muža, alebo osamelého muža alebo ženu z iných vážnych dôvodov

OS nemožno poskytovať občanovi, ktorému

- sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu
- sa poskytuje peňažný za opatrovanie
- je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy

prenosnou chorobou a pri ochorení touto nákazou

Autor príspevku: Mgr. Lýdia Brichtová

MPSVR SR, Bratislava

konferencia SocioFóra 25. júna 2008, Košice (IVVL)

Občan s nepriaznivým zdravotným stavom

- ❑ občan uznaný za invalidného podľa právoplatného rozhodnutia alebo posudku Sociálnej poisťovne
- ❑ chorý občan, občan s poruchou zdravia alebo so zdravotným postihnutím (ZP), ktoré uznal príslušný ošetrojúci lekár

- **Kto sa považuje za invalidného občana**
  - Poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivú stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou FO (§ 71 zákona č.461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov)
- **Kto sa považuje za občana s ťažkým ZP**
  - Za občana s ŤZP sa považuje občan, ktorého miera funkčnej poruchy je najmenej 50 % (§ 51 zákona o sociálnej pomoci)
- **Kto sa považuje za občana so ZP**
  - občan uznaný za invalidného občana
  - občan, ktorý má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 20 %, ale najviac o 40 % (§ 9 zákona č.5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o doplnení niektorých zákonov)
- **Kto je držiteľom preukazu občana s ťažkým ZP**
  - Občanovi, ktorého miera funkčnej poruchy je 50 % sa vydáva preukaz občana s ťažkým ZP, ktorý je určený len na uplatnenie zliav v iných oblastiach (napr. v oblasti daní, pri doprave)

Autor príspevku: Mgr. Lýdia Brichtová

MPSVR SR, Bratislava

konferencia SocioFóra 25. júna 2008, Košice (IVVL)

Rozsah opatrovateľskej služby

- určuje ju **obec** na základe **odporúčania zdravotníckeho zariadenia**.
- podkladom na určenie rozsahu poskytovania OS môže byť aj **posudok príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny**
- posudok vydaný príslušným Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (nie je rozhodujúce, či bol vydaný komplexný posudok alebo posudok len na účely OS) je platný a právne záväzný aj na účely OS poskytovanej obcou, pokiaľ u občana nedošlo k zmene rozhodujúcich skutočností, ktoré by mohli ovplyvniť poskytovanie OS alebo jej rozsah

Autor príspevku: Mgr. Lýdia Brichtová

MPSVR SR, Bratislava

konferencia SocioFóra 25. júna 2008, Košice (IVVL)

Uhrádzanie zdravotníckych výkonov na účely OS

- ❑ Podľa § 106a zákona o sociálnej pomoci zdravotné výkony na účely sociálnych služieb, t.j. aj opatrovateľskej služby sa poskytujú za úhradu.
- ❑ Zdravotné výkony na účely OS sa poskytujú na základe písomného vyžiadania obce a v lehotách určených obcou a uhrádza ich obec.

Činnosti a úkony OS

- ❖ Úkony a činnosti na účely OS sú upravené v prílohe č. 1 zákona o sociálnej pomoci a možno ich rozdeliť na tri základné okruhy
  - Nevyhnutné životné úkony (napr. osobná hygiena, obliekanie, pomoc pri presune na lôžko, na vozík, podávaní jedla, dohľad)
  - Nevyhnutné práce v domácnosti (napr. nákup, udržiavanie domácnosti, varenie, pranie)
  - Kontakt so spoločenským prostredím a to
    - sprievodom (napr. k lekárovi, na úrad, do školy, do zamestnania, na kultúru, šport)
    - tlmočením v posunkovej reči pre nepočujúce osoby u lekára a na úrade
    - predčítaním pre nevidiacich na úrade

Autor príspevku: Mgr. Lýdia Brichtová

MPSVR SR, Bratislava

konferencia SocioFóra 25. júna 2008, Košice (IVVL)

Pôsobnosť obce pri poskytovaní OS

- **rozhoduje**
  - ✓ o poskytovaní opatrovateľskej služby
  - ✓ o úhrade za opatrovanie
  - ✓ o povinnosti občana zaplatiť úhradu za OS, ktorá sa poskytla neprávom, bez úhrady alebo za nižšiu úhradu
  - ✓ o povinnosti osôb (manžel, manželka, deti, rodičia) platiť úhradu za službu, ktorú poskytuje a o výške úhrady, ak nedôjde k dohode o úhrade s týmito osobami

- **uzatvára zmluvu o zabezpečovaní poskytovania OS** subjektmi, ktoré poskytujú sociálnu pomoc
- **vykonáva poradenstvo** pri riešení rodinných a sociálnych problémov
- **vyhľadáva občanov**, ktorým je potrebné poskytnúť OS
- **vedie evidenciu občanov**, ktorým poskytuje OS
- **uzatvára dohodu o úhrade za OS**, ktorú poskytuje, s osobami, ktoré majú voči klientovi vyživovaciu povinnosť

Akým spôsobom môže obec realizovať poskytovanie opatrovateľskej služby

- svojimi **zamestnancami**
- uzatvorením **zmluvy** s inými zákonom vymedzenými subjektmi- neverejnými poskytovateľmi (§ 71 odsek 1, písm. b)) a poskytnutím finančných prostriedkov týmto subjektom na základe písomnej zmluvy

- Aj v prípade, že obec si **zabezpečí poskytovanie OS zmluvne** u neverejných poskytovateľov, o poskytovaní opatrovateľskej služby a o úhrade za túto službu **vždy rozhoduje obec.**
- Neverejný poskytovateľ len vykonáva právoplatné rozhodnutie obce a neposkytuje OS ako sociálnu službu podľa § 72 a nasl. zákona o sociálnej pomoci.
- Na občana, ktorému subjekt poskytuje OS na základe právoplatného rozhodnutia obce a na základe finančných prostriedkov poskytnutých zo strany obce, nemôže samosprávny kraj poskytnúť tomuto subjektu finančný príspevok na úhradu nákladov na OS podľa § 85 a 86 odsek 2 písm. b) vo väzbe na prílohu č.14 zákona o sociálnej pomoci.

Poskytovanie OS príbuznými

- Zákon o sociálnej pomoci **nevylučuje/nezakazuje** poskytovanie OS aj blízkymi príbuznými, nakoľko zákon nevylučuje uzatvorenie **pracovnoprávneho vzťahu** na poskytovanie OS zo strany obce ako zamestnávateľa aj s týmto okruhom občanov (príbuznými), za predpokladu, že obec má pre takéto riešenie vytvorené podmienky.
- uzatvorenie **pracovnoprávneho vzťahu** je prejavom vôle oboch zúčastnených strán (zamestnávateľa a zamestnanca), zamestnanec - blízka osoba si nemôže uzatvorenie pracovno-právneho vzťahu vynútiť
- **ani občan**, ktorému vznikol právny nárok na poskytnutie OS, na základe právoplatného rozhodnutia vydaného zo strany príslušnej obce, **nemá právo vybrať si zamestnanca, ktorý mu bude OS poskytovať**

Autor príspevku: Mgr. Lýdia Brichtová

MPSVR SR, Bratislava

konferencia SocioFóra 25. júna 2008, Košice (IVVL)

- Ak obec **skončí pracovný vzťah** s blízkou osobou opatrovaného z dôvodov a spôsobom ustanoveným v Zákonníku práce (§ 59 až 72), neznamená to, že sa občanovi nebude už poskytovať OS.
- **Občanovi zostáva zachovaný právny nárok** na OS a **obec je povinná** zabezpečiť mu jej poskytnutie iným zamestnancom alebo nevere. poskytovateľom OS, s ktorým uzatvorila zmluvu.
- **Ak občan nesúhlasí** s poskytovaním OS iným opatrovateľom, určeným obcou, je potrebné nesúhlas občana riadne zdokumentovať (napr. podpísaným vyhlásením občana, resp. žiadosťou, podľa v ktorej nemá záujem o OS, poskytovanú inou ako blízkou osobou)
- **Písomné vyjadrenie občana** bude pre obec podkladom pre vydanie rozhodnutia, ktorým sa mu odníma OS a zastaví jej poskytovanie z dôvodu neplnenia jej účelu (§ 100a odsek 1 písm. b) zákona o sociálnej pomoci).

Rozhodovanie vo veciach OS

- ❖ Rozhodovacia pôsobnosť obce je podľa zákona o sociálnej pomoci právne kvalifikovaná ako **výkon samosprávnej pôsobnosti obce a nie ako prenesený výkon pôsobnosti štátnej správy** (§ 71 zákona o sociálnej pomoci a čl. I. § 3 písm. e) a § 4 odsek 2 zákona č.416/2001 Z. z.)
- ❖ V konaní o OS je správnym orgánom **starosta** (v súlade s ustanovením § 13 odsek 5 zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a to s odkazom na § 5 zákona č.71/1967 Zb. o správ. konaní v znení neskor. predp.)
- ❖ Podľa § 27 odsek 2 zákona č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov sa **na konanie**, v ktorom o právach a právom chránených záujmoch a povinnostiach PO a FO rozhoduje pri výkone samosprávy starosta **sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní** s odchýlkami uvedenými v odseku prvom, druhom a štvrtom bode a s ďalšími odchýlkami ustanovenými v § 27 odsek 2 v prvom a štvrtom bode.

Autor príspevku: Mgr. Lýdia Brichtová

MPSVR SR, Bratislava

konferencia SocioFóra 25. júna 2008, Košice (IVVL)

Konanie o opatrovateľskej službe

- ✓ Začína základe písomnej **žiadosti** občana o poskytnutie OS (§ 92 zákona o sociálnej pomoci) podanej príslušnej obci.
- ✓ Na základe žiadosti je **obec povinná vydat' rozhodnutie** o poskytnutí, resp. neposkytnutí OS v závislosti od toho, či občan spĺňa hmotnoprávne podmienky pre poskytovanie OS (napr. má nepriaznivý zdravotný stav alebo je občanom s ŤZP, potrebuje pomoc inej osoby pri nevyhnutných životných úkonoch)

- ✓ **Na konanie** o poskytovaní OS sa s poukazom na § 91 odsek 1 zákona o soc. pomoci **vzt'ahujú všeobecné predpisy o správnom konaní** s odchýlkami ustanovenými zákonom o soc. pomoci.
- ✓ Významná je odchýlka ustanovená v § 99 odsek 5 zákona o soc. pomoci, podľa ktorej OS možno poskytovať občanovi, ktorý pre svoj zdravotný stav potrebuje pomoc inej osoby pri nevyhnutných životných úkonoch **pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia** o jej poskytovaní, **najskôr odo dňa podania žiadosti** o poskytovanie OS.

Vznik a zánik nároku na OS

- **nárok na poskytnutie opatrovateľskej služby vzniká** občanovi právoplatným rozhodnutím obce o jej poskytovaní (§ 99 odsek 1 s poukazom na § 71 odsek 1 písm. a) bod 1 zákona o sociálnej pomoci)
- **nárok na OS zaniká** dňom uvedeným v rozhodnutí o odňatí OS a zastavení jej poskytovania .
- Týmto rozhodnutím musí byť zároveň zrušené právoplatné rozhodnutie o poskytovaní OS a o úhrade za túto OS.
- **Odvolanie** proti rozhodnutiu o odňatí OS **nemá odkladný účinok** (§ 92 odsek 8 zákona o sociálnej pomoci)

Odňatie a zastavenie poskytovania OS

obec OS odníme a zastaví jej poskytovanie (§ 100 odsek 1 zákona o sociálnej pomoci) ak zistí, že

- sociálna služba sa poskytla **neprávom** alebo
- poskytovanie sociálnej služby **nie je ďalej účinné**

□ **právnym titulom** pre odňatie opatrovateľskej služby musí byť zistenie, že občanovi sa poskytla táto služba neprávom alebo už nie je pre neho účelná napr. :

- zmenil sa mu nepriaznivý zdravotný stav,
- prestal byť občanom s ŤZP,
- fyzická osoba začala na občana poberať peňažný príspevok za opatrovanie
- občanovi sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu.

Odvolační orgán

- O opravnom prostriedku - **odvolaní** proti rozhodnutiu starostu rozhoduje **krajský súd**, v ktorého obvode sa nachádza obec, o ktorej rozhodnutie, alebo postup v správnom konaní ide.
- **Lehota na podanie odvolania je 30 dní** odo dňa doručenia rozhodnutia (§ 54 odsek 2 zákona č.71/1967 Z. v znení neskorších predpisov a § 250m odsek 2 Občianskeho súdneho poriadku.

- **Dozor nad dodržiavaním zákonov a ostatných všeobecne záväzných predpisov** orgánmi verejnej správy vrátane pôsobnosti vo veci preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, t.j. aj orgánov územnej samosprávy vykonáva **prokuratúra** podľa § 31 a nasl. zákona č.153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.
- Ak sa občan domnieva, že zo strany obce bol porušený zákon má možnosť podať **podnet** na príslušnú **okresnú prokuratúru**, ktorá na základe podnetu preskúma zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy a je oprávnená vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení.
- ❖ **MPSVR SR nemá** oprávnenie vstupovať do výkonu samosprávnej pôsobnosti obcí v tejto oblasti, nemôže do konania vstupovať a ani ovplyvňovať priebeh tohto konania a ani následne preskúmať rozhodnutie obce

Úhrada za opatrovateľskú službu

- ✿ Spôsob určenia úhrady, výšku úhrady a spôsob platenia úhrady za OS **upravuje všeobecné záväzné nariadenie obce (VZN).**
- ✿ Občan je povinný platiť úhradu za OS podľa **príjmu a majetku**. Čo sa považuje za príjem je upravené v ustanovení § 3 a 4 zákona o životnom minime a čo sa považuje za majetok je upravené v ustanovení § 9 zákona o sociálnej pomoci.

Ochrana príjmu

- VZN obce musí rešpektovať **právnú ochranu občana** pred platením úhrady neprimeranej jeho príjmu, majetku a rodinným pomerom ustanovenú v § 42 zákona o sociálnej pomoci. Ide o **garanciu zostatku príjmu** po zaplatení úhrady za OS vo výške **1,2 násobku sumy životného minima** ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o doplnení niektorých zákonov.
- **Občan nie je povinný platiť úhradu za OS, ak jeho príjem a príjem osôb, ktorých príjmy sa spoločne posudzujú je nižší alebo sa rovná 1,2 násobku sumy ŽM.**
- Následne obec, ktorá poskytuje občanovi OS, požaduje úhradu od osôb, ktoré sú voči nej výživou povinné a to postupne od manžela, manželky, detí, rodičov. Títo sú povinní platiť úhradu podľa svojho príjmu a majetku a aj na nich sa vzťahuje garancia zostatku príjmu (1,2 sumy ŽM).

Financovanie opatrovateľskej služby

- ✦ Od **1. 1. 2005** bola uskutočnená **fiškálna decentralizácia**, v rámci ktorej sa posilnili daňové príjmy obce.
- ✦ Obec ročne obdrží **5% z podielových daní** na každého občana staršieho ako **62 rokov** (zákon č.564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmu územnej samospráve a o zmene a doplnení niekt. zákonov, nariadenie vlády č.668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územ. samospráve).
- ✦ **Zdroje financovania OS:**
  - ✦ rozpočet obce
  - ✦ úhrady od občanov za poskytované sociálne služby
  - ✦ dotácie a granty
  - ✦ dary právnických a fyzických osôb
  - ✦ iné zdroje

- ✦ **MF SR (štátny rozpočet)** financuje prevádzku zariadení opatrovateľskej služby a v domovov dôchodcov, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obce cca **88 obciam**
- ✦ Na výkon samosprávnej pôsobnosti môžu obce využívať svoju **vlastnú daňovú politiku** prostredníctvom svojich poslancov a to aj v rámci zákona č.582/2004 Z. z. o miestnych daniach a o miestnom poplatku z komunálneho odpadu a drobných stavebných odpadov.
- ✦ Pokrývanie zákonných nárokov občanov, medzi ktoré určite patrí aj potreba OS, by mala byť pre každú obec prioritou, nakoľko sa nemôže zbaviť svojej zodpovednosti za jej poskytovanie.

Aktuálne problémy v OS

- ❖ Skutočnosti **neposkytovania OS občanovi** odkázaného na takúto sociálnu službu zo strany obcí, ktoré MPSVR SR signalizujú občania:
  - o nedostatok finančných prostriedkov
  - o nedostatok opatrovateľov
  - o nedostatočné materiálno-technické zabezpečenie pre výkon OS (osobné motorové vozidlo, zdvíhacie zariadenia)
  - o príbuzenský vzťah opatrovateľa k občanovi
  - o invalidita opatrovateľa
  - o svojvoľné zníženie rozsahu opatrovateľskej služby
  - o rozviazanie pracovnoprávneho vzťahu s opatrovateľom bez právnych dôvodov (ZP)

Autor príspevku: Mgr. Lýdia Brichtová

MPSVR SR, Bratislava

konferencia SocioFóra 25. júna 2008, Košice (IVVL)

Závery Generálnej prokuratúry

- Generálna prokuratúra na základe podnetov od občanov a MPSVR SR preskúmala **zákonnosť postupu a rozhodnutí vybraných obcí** v konaní vo veci poskytovania OS.
- Cieľom bolo získať aktuálne poznatky o úrovni zákonnosti rozhodovacej činnosti miest a obcí pri poskytovaní OS v období od **1.1.2005 do 31.12.2005**.
- Okresné prokuratúry preskúmali:
  - postup pri poskytovaní OS,
  - všeobecne záväzné nariadenia,
  - rozhodnutia samosprávnych orgánov o poskytovaní OS a určení úhrady za jej poskytovanie a ich náležitosti v zmysle správneho poriadku.

Autor príspevku: Mgr. Lýdia Brichtová

MPSVR SR, Bratislava

konferencia SocioFóra 25. júna 2008, Košice (IVVL)

Zistené nedostatky a pochybenia v rozhodovacej činnosti obci

- rozhodovanie nepríslušného orgánu obce, obecného, resp. mestského zastupiteľstva vo veciach OS (porušenie § 13 ods. 5 zák. č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov)
- rozhodovanie o zániku občana na sociálnu službu bez daného zákonného dôvodu (porušenie hmotnoprávných ustanovení zákona o sociálnej pomoci)
- v niektorých prípadoch úplná absencia rozhodovania o poskytnutí sociálnej služby, resp. o jej úhrade
- nepreskúmateľnosť niektorých rozhodnutí, nakoľko z obsahu výrokovej časti nebola zrejímavá forma a rozsah OS, prípadne z výroku nevyplývala skutočnosť odkedy bola sociálna služba poskytnutá

- vo viacerých prípadoch rozhodnutia neobsahovali všetky náležitosti a mali aj iné formálne nedostatky napr.:
  - chýbajúci dátum vydania rozhodnutia,
  - chýbajúce údaje o doručení rozhodnutia a jeho právoplatnosti,
  - nedostatky vo výrokovej časti rozhodnutia – chýbajúce, resp. nesprávne uvedenie príslušných ustanovení právnej úpravy, vo výrokových častiach rozhodnutí chýbali lehoty na zaplatenie úhrady za opatrovateľskú službu a pod.
- nedostatky v dokazovaní najmä pred vydaním rozhodnutia o zastavení a odňatí OS
- vydávanie zmätočných a duplicitných rozhodnutí, resp. rozhodnutí bez právneho podkladu

Autor príspevku: Mgr. Lýdia Brichtová

MPSVR SR, Bratislava

konferencia SocioFóra 25. júna 2008, Košice (IVVL)

Okresné prokuratúry pri previerkach zist'ovali a vyhodnocovali:

1. Rozhodovaciú činnosť obcí z hľadiska subjektov, ktorým je sociálna služba poskytovaná
2. Rozhodovaciú činnosť obcí z hľadiska predmetu ich rozhodnutí
3. Konanie obcí v nadväznosti na správny poriadok
4. Stav zákonnosti všeobecne záväzných nariadení (VZN) obcí upravujúcich poskytovanie sociálnej služby
5. Formu poskytovania OS a úroveň vyhľadávacej činnosti obce
6. Zákonnosť postupu pri odlišných právnych názoroch

Rozhodovacia činnosť obcí z hľadiska subjektov, ktorým je soc. služba poskytovaná

- Obce takmer výlučne rozhodujú o poskytovaní OS podľa § 15 ods. 1 písm. a) zákona o sociálnej pomoci (pre občana, ktorý pre svoj nepriaznivý zdravotný stav potrebuje pomoc inej osoby pri zabezpečovaní nevyhnutných životných úkonov, nevyhnutných prác v domácnosti alebo kontaktu so spoločenským prostredím).
- Len výnimočne sa rozhoduje o poskytnutí OS podľa § 15 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnej pomoci (pre dieťa do skončenia jeho povinnej dochádzky, ktorému z vážnych dôvodov nemôžu starostlivosť zabezpečiť rodičia alebo zákonnom ustanovený opatrovník) a podľa § 15 ods. 2 zákona o sociálnej pomoci (matke, ktorej sa súčasne narodili tri a viac detí, alebo v priebehu dvoch rokov opakovane dvojčatá).

Rozhodovacia činnosť obcí

z hľadiska predmetu ich rozhodnutí

- Obce nedôsledne skúmajú či zdravotný stav žiadateľa o službu je taký nepriaznivý, že odôvodňuje potrebu poskytnutia pomoci. Obce často **nevyžadovali lekárske vyjadrenia** alebo v nich boli uvádzané diagnózy v latinčine alebo v kóde bez odporúčania lekára
- Len ojedinele obce zistovali či žiadateľom nie je **občan ktorému OS poskytnúť nemožno**, t.j. či nejde napr. o občana, ktorému sa poskytuje iná forma pomoci.
- V rozhodovaní obcí o odňatí a zastavení poskytovania OS boli zistené rôzne nedostatky. Obce prevažne rozhodovali o „**ukončení**“ poskytovania OS **bez podkladov odôvodňujúcich vydanie rozhodnutia** a vôbec neskúmali, či sú dané zákonné dôvody pre odňatie alebo zastavenie poskytovania OS podľa § 100a v spojení s § 15 zákona o sociálnej pomoci.

Autor príspevku: Mgr. Lýdia Brichtová

MPSVR SR, Bratislava

konferencia SocioFóra 25. júna 2008, Košice (IVVL)

- **Závažné nedostatky** boli zistené v postupe a rozhodovaní obcí **o úhrade** za poskytnutú opatrovateľskú službu, určenie ktorej upravuje § 41 a 42 zákona o sociálnej pomoci. Obec je v konaní o určení povinnosti platiť úhradu povinná skúmať majetkové a príjmové pomery občana.
- Podľa zistení obce **vôbec nevyužívajú možnosť požadovať úhradu postupne od manžela, manželky, detí alebo rodičov**, v prípade, že občan nie je povinný platiť úhradu za sociálnu službu.
- Obce veľmi často **rozhodujú bez dokladov preukazujúcich všetky príjmy a majetkové pomery žiadateľov** o poskytnutie OS a vôbec neskúmajú alimentáčnú povinnosť príbuzných.

Konanie obcí v nadväznosti na správny poriadok

V mnohých prípadoch žiadosti nemali náležitosti podania podľa § 92 ods. 3 zákon o sociálnej pomoci (nevyplývalo o akú formu sociálnej pomoci občan žiada, prípadne v akom rozsahu, chýbalo potvrdenie o príjme atď.)

- **Obce v rozpore s § 14 správneho poriadku** v konaní o OS často za **účastníka konania** považujú aj osobu, ktorá by mala OS poskytovať.
- **Porušovanie ustanovení § 46 a § 47 správneho poriadku, týkajúcich sa rozhodnutia a jeho náležitosti.** Napr. obce vo výrokovej časti rozhodnutia často neuvádzali ako vo veci rozhodli, alebo ak bolo rozhodnuté o poskytovaní OS a zároveň o úhrade za túto službu, rozhodnutie obsahovalo len jeden výrok. Ak rozhodnutie aj obsahovalo oba výroky, neobsahovali formu a rozsah poskytnutej OS, výšku úhrady a ani spôsob úhrady a pod.

- Rozhodnutia **neobsahovali odôvodnenia** alebo len nepostačujúce.
- Rozhodnutie často **neobsahovalo poučenie** alebo išlo o **nesprávne určenie lehoty na odvolanie**.
- Obce nesprávne označovali **orgán, na ktorý sa opravný prostriedok podáva** (krajský súd). Uvádzali napr. UPSVAR, VUC.
- Rozhodnutia **neboli doručované** do vlastných rúk účastníka, resp. doručenie nebolo možné preukázať.
- Niekedy nebolo možné zistiť **nadobudnutie právoplatnosti a účinnosti** rozhodnutia. Často obce nevyznačujú doložku právoplatnosti, resp. ju vyznačujú nesprávne (deň ktorý pripadol na víkend, alebo sviatok)

Stav zákonnosti VZN obcí upravujúcich poskytovanie soc. služby

- Obce si často všeobecne záväznými nariadeniami **rozširujú taxatívne zákonom vymedzené hmotnoprávne podmienky** (napr. určenie výšky úhrady, spôsob jej platby) a dokonca nad rámec zákona o sociálnej pomoci určujú dôvody na zastavenie poskytovania OS ako aj dôvody pre prerušenie konania).
- Boli zistené aj **formálnoprávne nedostatky súvisiace s prijímaním všeobecne záväzných nariadení** - nedostatky pri hlasovaní obecného zastupiteľstva, v záznamoch o hlasovaní, pri ich zverejňovaní, pri vyznačovaní ich účinnosti a pod.

Ďakujem za pozornosť